

Székely Hírek

(volt Székely Udvarhely)

A Székelység pártoktól független
politikai újsága

Művelődési Társaság
Cluj Napoca
1904

Előfizetési ára: egész évre 50 leu, félévre 25 leu, negyed-
évre 12 leu 50 bani. Egyes szám 1 leu. A regátban 1 leu 50 bani.
Hirdetések díjszabás szerint. — Nyilt-tér soronkint 3 leu.

Felelős szerkesztő:
Ébert András.
Kiadja: A lapkiadó-társaság.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Odorheiu (Székelyudvar-
hely) Bulevardul Regele Ferdinand (Kossuth-utca) 31. sz
Megjelen minden vasárnap

A világszabadság

örökéletű dalaival tért Petőfi a halhatatlanságba. 1849. július 31-én közös sirba temették, hogy poraiban is egyesüljön azzal, melytől szellemét nyerte, melynek érzéseit, vágyait leghivebben kifejezte: a magyar néppel.

Ő a népnek dalol, hogy azzal fáradaimait enyhítse. A népnek követel emberjogot, mert a pár ezer henylőnek nincs joga azt mondani, hogy övék a haza és a jog. Áhítattal lép be a szalmás kunyhókba, melyeknek küszöbe szent, mert azokban bár nincsen szép öltözék, de szép, fényes szivek találhatók és ott születnek a megváltók. Ép azért:

Átok reá, ki elhajtja
Kezéből a nép zászlaját,
Átok reá, ki gyávaságból
Vagy lomhaságból elmarad!

Petőfi szinte imádja a népet, vele összeforr, eggyé lesz s ép azért kifejezhette költészetében oly rövid idő alatt mindazt, ami a magyar nép lelke mélyén évezredek óta pihent: a hazaszeretetet, szabadságvágyat, barátságot, szerelmet...

De ez a hazaszeretet, szabadságvágy nem zsarnoki, nem foglalja magában más népek leigázását, tönkretételét. Ő a szabadságban az egész emberiség jogát és kötelességét látja. Petőfinek világszabadság kell, hogy a hazaszeretet, a haza újjáalakítása és a magyar nemzet szabadsága szilárd, megdönthetetlen pilléreként nyugodhasson.

A magyar népléleknek ezt a legintimebb vonását, ezt a megváltó érzését Petőfi fejezte ki legszebben:

Sors, nyiss nekem tért hadd tehessenek
Az emberiségért valamit!
Ne hamvadjon ki haszon nélkül e
Nemes láng, amely ugy hevít.
Láng van szívemben, égből-eredt láng,
Fölforraló minden csepp vért;
Minden szívütemsem egy imádság,
A világ boldogságáért.

Meghalni az emberiség javáért,
Mily boldog, milyen szép halál!
Szebb s boldogítóbb egy hasztalan élet
Minden kéjmámorainál.

Ezzel ígérte meg Petőfi a művelt Európai népeket. A magyar szellem varázsa elhatolt mindenfelé s németek, franciák, angolok, románok, olaszok és spanyolok, sőt még az északi népek is meghajoltak előtte!

A magyar népléleknek ezen lánglelkű prófétáját saját hazájának értelmetlensége és rossz-hiszemütsége kövel és sárral dobálta meg. A zsarnok és a buta megbotránkozott rajta, barátai elszakadtak tőle és már a retentő meghasonlás küszöbén állott, amikor a Gondviselés elszólította. A halál megszabadította egy tragikumtól, amely Széchenyit is, a „legnagyobb magyart“ az örültek házába vitte.

Petőfit s a magyar nép lelkét most sem értik meg! Hiába gyujtanak ma örömtüzeket! Lidércfény az csupán, amely nem hevít, nem tüzel!

A világszabadság szent dalosát és a magyar nemzeti érzés lánglelkű prófétáját csak akkor fogják megérteni, akkor fogják igazán megünnepelhetni, ha megszületik az a világvallás, amely nem emel választófalakat nemzetek, társadalmi osztályok, emberek közé, amelynek nem lesz főcélja farizeus köpönyegforgatással vagyont-vagyonra halmozni s ezzel mások rovására magának mindenáron hatalmat biztosítani, amelynek nem lesznek festett oltárai, hanem ott fog trónolni a kulturált emberiszivekben, hogy áldást hozzon és áldást terjesszen.

Majd akkor lesz igazi hazaszeretet, igazi nemzeti érzés és lesz világszabadság! Addigra pedig mindezekről ne is beszéljünk, mert szegény Petőfi megfordulsirjában

Miniszterek látogatása és az első földosztás.

(Saj. tud.) Julius 24-én nevezetes és felejthetetlen napja volt a székely anyavármegyének. E napon időzött körünkben Bratianu János miniszterelnök, Florescu Th. János igazság-, Constantinescu földmívelésügyi miniszter és osztottak ki Ujszékelyen 55 székelynek földet. Az első ünnepélyes barázdahuzás megtörtént s így e nap történelmi nevezetességgé lett a székelysége nézve.

Lapunk szűk terjedelme miatt csak

névében Negruțiu polgármester, a vármegye részéről Neamțu prefektus fogadta őket.

A három miniszter a vármegyeházán fogadta a különféle küldöttségeket. Meghallgatták az egyes magánemberek panaszait, sérelmeit s azokat részint elintézés céljából titkáraikkal följegyeztették, részint utatást adtak.

Florescu Th. János igazságügy-miniszter a törvényszék és járásbírók bírósági biráival külön-külön elbeszélgetett, érdeklődött az ügymenet iránt és örömeinek adott kifejezést, hogy a bírói karnak magyar anyanyelvű tagjai az államnyelv elsajátításában mily nagy készséget és előmenetelt tanúsítottak. Ez alkalommal kitént az a kollégialitás és szeretetteljes viszony, amely a Regátból ide áthelyezett és a magyar bírák között fennáll. Az igazságügyminiszter nagy elismerését fejezte ki e kiváló testület működése felett.

Délután fél 2-kor kezdődött meg a nagyszabású, 120 terítékes bankett, amelyet a magasven-

vázlatos képét adhatjuk e nap eseményeinek.

Julius 24-én már a kora reggeli órákban indultak el a miniszterek kíséretükkel Szovátáról. A székely községekben mindenütt diadalokapuk és a székelynép apraja-nagyja ünnepelőbe öltözve várta az automobilon érkező magas vendégeket. Több községben megállottak és meghallgatták a nép kívánságait. Székelyudvarhelyre délelőtt 11 órakor érkeztek, ahol a város polgárainak

dégek tiszteletére Neamțu prefektus a Barkóczy kerthelyiségében rendezett. A banketten megjelentek az egyházak vezetői, a hivatalfőnökök, az orvosi kar, kereskedők, iparosok és a város társadalmának kimagasló egyénei. A nagyszámú ügyvedői kar 2 kivételével sem a fogadtatáson, sem az ebéden nem jelent meg.

Az első pohárköszöntőt Bratianu János miniszterelnök tartotta, akinek jellegzetes, markáns vonásait arcké-

pének közlésével mutatjuk be a „Székely Hírek” olvasóinak. Beszédében különösen kiemelte a vármegye közigazgatását, amelyet meg is dicsért. Ugy látja, hogy a székely nép jó uton halad, amely fölötté kívánatos is az állam konszolidációja érdekében. Megemlékezik a király Ő Felségéről, ki a közelünkben (Szovátán) tartózkodik. A király és királyi család életésével fejezi be beszédét.

Tanasescu Szilárd orsz. gyűlési képviselő a következő szónok. Az ország helyzetének vázlatos képét rajzolja s kiemeli a nemzeti liberális pártnak érdemeit, mely a jog és igazság uralmát hozta be. Élteti a miniszterelnököt és a minisztereket.

Pál István apát-kanonok szintén a miniszterelnököt élteti s működésére az Isten kegyelmét kéri.

Dr Comsa Sofron vármegyei főorvos dicséri a székelyeket, kiemeli azok áldozatkészségét s megemlékezik előjáróinak munkaszeretetéről. Élteti a miniszterelnököt.

Negrutiu Emil polgármester röviden vázolja Székelyudvarhely városnak történelmi multját, szerepét a székelység érdekében, amelynek nevében köszönti a megjelent minisztereket és kíséreit.

Florescu Th. János igazságügyminiszter bámulatos szónoki képességével lebilincseli a hallgatóságot. Sajnálja, hogy nem érti mindenki az ő beszédét, pedig mindannyian kedvesek előtte. Ő mint igazi testvérekhez szól és ezt teheti annál inkább, mert csak jóakaratot tapasztalt. Bratianu miniszterelnök azért jött ide a székelység anyavárosába, hogy jóakarátát, testvériségét bizonyítsa. Ő nem tagadja senkinek anyanyelvéhez való jogát, de a kisebbségeknek meg kell érteniök, hogy az államnyelv elsajátítása elsőrendű kötelesség, ennek megértése nélkül igazi békéről nem lehet szó és csak fokozná a bábeli zürzavart. Élteti a nemzeti liberális pártot.

Bratianu János miniszterelnök eltávoztása előtt fölhívja minden jó

és lelkiismeretes állampolgár figyelmét az agrárreform történelmi nevezetességü tényére, amely elodázhatatlan és azért mind anyiunk segítségére számít. Az ő elve keveset beszélni és sokat tenni.

Szakáts Péter, a magyar nemzeti párt elnöke, szerencsés gondolatnak tartja, hogy a miniszterek többször ellátogatnak hozzánk s úgy véli, hogy ezzel a kölcsönös megértést szolgálják. Az agrárreformra vonatkozólag aggályait adja elő. Nagy kérdőjel áll előtte, hogy vajjon a kisbirtok fog-e annyit termelhetni, hogy a városok ellátása biztosítva legyen? A földigénylők rendszerint szegény emberek, akiknek nincsen fölszerelésük, ezért hosszabb lejáratu állami kölcsön nyújtását javasolja. Különbben szerencsét kíván a kormánynak ezen első lépéséhez.

Florescu Th. J. igazságügyminiszter azonnal válaszol. Kijelenti, hogy a kormány számolt a nehézségekkel s azokat elfogja tüntetni. Élteti Tanasescu képviselőt, aki a legnehezebb időben volt az erdélyi közigazgatásnak legfőbb intézője. Ő benne nyert Udvarhelyvármegye, mert jó munkatársat kapott. Élteti Neamtu prefektust, Negrutiu polgármestert, Dr Comsa főorvost.

Neamtu Valér prefektus méltatja a nap jelentőségét és élteti a megjelenteket.

Ezek után a miniszterek és Székelyudvarhelyről is sokan automobilokon és vonaton kimentek Ujszékelyre, ahol számos székely és román község kiküldöttjei és rengeteg érdeklődő előtt kezdetét vette a földosztás.

Az istentisztelet elvégzése után, amelyet 4 gör. kel. lelkész végzett, Popa Joan gör. kel. lelkész románul, az ujszékelyi ref. lelkész magyarul méltatták a nap nagy jelentőségét. Majd Florescu igazságügyminiszter arról a szociális igazságról beszélt,

amelyet az agrárreform fog megvalósítani. Pannu Titu törv. tanácselnök abban a tényben, hogy itt mindannyian székelyek s a földet is kizárólag székelyek kapják, a nemzeti kisebbségek a román nemzet demokratizmusát láthatják.

Az iratok átvizsgálása után fölolvasták annak az 55 székelynek a nevét, akik földet kapnak s azután kezdetét vette az első ünnepélyes barázdahúzás.

Az eke elé 6 fehér ökör volt fogva, az eke egyik szarvát Constantinescu földművelésügyi-, másikat Florescu igazságügyminiszter fogta, az ekét Buzogany Dénes hadirokkant vezette. A királyhymnus hangjai mellett mély barázdát szántott az eke. Meghasadt a föld! Meghasadt a szive sokaknak! Örömeben azoknak, akik földet kaptak s bánatukban azoknak, akiknek földet kell adniok.

Ez ünnepélyes aktus után a miniszterek kíséreléssel rövid búcsuzás után eltávoztak, a vendégeket Stupariu Kálmán keresztúri főszolgabíró vendégelte meg, amely alkalommal talpraesett pohárköszöntők hangzottak el. Beszéltek: Tanasescu Szilárd orsz. gyűlési képviselő, Neamtu V. prefektus, Popescu János államrendőrségi főnök, Ugron Zoltán nagybirtokos, Szabó Gábor alispán, Sebesi János földbirtokos, Ébert András szerkesztő és Dr Kiss Géza orsz. gy. képviselő.

— **Hiába jönnek.** Egy öreg székelytől, ki tágrameredt szemekkel pislog az érkező miniszterek felé, kérde a szomszédja:

— No, mit szól ehhez a sok nagy urhoz bátyámuram?

Az öreg illuminált állapotban lévén, legyint a kezével és felel:

— Jöhetnek-mehetnek, a pálinka ejszen úgy sem lesz olcsóbb... (Talán nem is ez a fontos. Csak a kenyér legyen olcsó... Szedőgyerek)

Ahol székelyek csak laknak, „Székely Hírek”-et olvasnak!

HIREK.

Az emlékezés

Örtüzeinek lángja az ég felé csap. Százerek öltének ünnepi ruhát; százerek mormolnak istenítő zsolozsmákat egy regényes életű ember lángoló lelkét megértő örömteljes rajongással.

A társadalmi osztályok vetélkedő tülekedéssel magukénak vallják őt és a harsonák messze zengő hangján akarják a hiszékeny lelkeket meggyőzni: Miénk volt ő... egyedül a miénk...

Ki voltál, honnan származtál, kikért küzdöttél örömtelen, rövid életeden keresztül, erős meggyőződéssel, csökönyös kitartással? A népért, az örült extazisban tombolóktól sanyargatott népért...

Atyja akartál lenni, vezetője, erőskezű vezére a népnek, melynek akkori nagy magárahagyottságát megérezte velük idegszálközös lelked.

Ott születél a nép között; láttad, éreztél nyomorát, méltánytalanul, baromi sorba sülyesztését és fájt ez Neked, az érző ember mérhetetlen fájdalomával. Ha belerugtak, Te jajdultál fel; ha nyomoruságának titkos sohajtásait is bitófával büntették, te voltál az egyedüli, aki védelmébe merted őtet venni.

Az örökléteztől megáldott szellemedet halhatatlanítani akaró ünnepelés tehát a népet illeti elsősorban. A népnek kell ott állnia impozáns nagyszámban, a fehéregyházai síkon, az emlékeidet őrző ház előtt, kalaplevéve, imára kulcsolt kézzel. Nevedet joggal csak a nép veheti ajkaira... mert hisz az övé... egyedül csak az övé voltál: Petőfi.

(Alsócsernátoni.)

— **A királyi család koronás fői:** Ferdinánd király és Mária királyné Szováta székelyföldi fürdőn

Petőfi.

Száz éve lesz épen új évünk éjjelén,
Hogy a golyva lakta tengersík vidékén,
Ahol ember hegyet messzi-messzi nem lát
S csodálkozva kémli a nap estbőborát,
Höl a ménest s gulyát a kutgém nagy fája,
Széles (és mély) vályu kettős ága várja.
Ott a messze síkon, délibábos rónán,
A kedvelt Kiskunság szépséges tájkán
Egy szerény családban mélycsend s áhitat

[közt

Új vendéget vártak a jóságos szülők.
Történt pedig vala, hogy szélnek zúgása
Megrikkatott ajtót, ablakot egymásra
S villámfényes szalag jelent meg az égen,
Mintha egy lángostor lett volna az épen,
Virrasztó emberek látni vélték, hogy e
Csodás tülneménynek földre hajolt vége
S hallszott az Úr szava: Ne félj, ne félj

[ember

A dalnak s osatának mestere jön ma el!...
És az égi fénynek eloszlása után
Halk nyöszörgés támadt bent a kis nyoszoró
S megszületett s eljött a dal és szerelem
Kettős Istensége egy párányi szivben
S lett e földön nekünk, s az egész világnak:
Petőfi!! kit minden nemzetek csodálnak.

Petőfi!! E névnek nagy szelleme előtt,
Ki, mint egy próféta hozzánk leszállt, lejött.
Saruját megoldva férfias kebelrel
Hódolni szomjuzik s abból részt követel
Minden magyar ember!

De, kinek nagysága honánál nagyobb volt,

Meg kell ünnepeljük minden kultur fajok,
Mert lantja bár magyar, de nép szeretete
S szívének önzetlen hevítő melege
Szabad szárnyon szállott, mint az Isten lelke
Az emberiségre.

Hajtsuk meg hát zászlónk s félre kishitűket,
Akkor Petőfiben ma is kételkedtek.
Apostolunk volt ő, avagy ki más lenne,
Ki minden népekért oly buzgón könyörgő:
— Sors, nyiss nekem tért, hadd tehessenek
Az emberiségért valamit!
Ne hamvadjon ki haszon nélküle
Nemesláng, mely úgy hevit!
De tör és kelevér volt, ha kellett szava,
Tört, zúzott, mint bőszült dagadt folyam

[árja.

Örök szép eszméi s tülneményes énje
Új világ, új korszak alapját téve le...
Küzd, csatáz és harcol, buzdit és lelkesít,
De elszakad a hur s dicsőben elesik,
Mert: meghalni az emberiség javáért
Mily boldog, milyen szép halál,
S szebb, boldogítóbb egy hasztalan élet
Minden kéjmámorainál...

Egy ember, ki szivben, testben és lélekben
A nép javára teljesen önzetlen,
Mint vala Petőfi, méltó a Mesterhez!
Akit rajongó hit és áhitat övez.
Oh eljön az idő, mert el kell jönnie,
Midőn minden népek jönnek ölelésre
S kezet kézbe téve, kéri az ég Urát.
Tegye át szívébe jó Petőfi sirját
S szellemét szent lelke ossza szét e földön,
Hogy Petőfink éljen örökkön, örökkön.

Buzaháza, 1922. júl. 20.

P. Szentmártoni Bálint.

Apróságok Petőfi életéből.

Van Petőfinek egy „Mágnásokhoz” című költeménye, melyben kiakarja irtani őket a föld színéről. Felhívták Vörösmarty figyelmét e költeményre, mondván, hogy az Petőfitől való.

— Te irtad ezt Sándor? Nem hiszem — szólott szeliden Vörösmarty. Petőfi lesütötte szemét.

— De hát gróf Széchenyiről, báró Eötvösről egészen megfedekeztlél? Petőfi dacosan, de már békülékenyebben válaszolt:

— Kettőjükért csak nem érdemes kivétel tenni.

Egy társaságban egyszer a különféle fajtájú költőkről volt szó, az eposi, drámai, lyrai költőkről.

Petőfi szótlanul hallgatta egyideig, aztán közbeszólt:

— Kifelejtették a legszamosabb osztályt a sorból: az éhező költőket.

Petőfi, aki országos hire dacára is nagyon szegény volt, több barátjával sétálva Pesten, egyszer nagy csengéssel lát maga mellett elvágatni egy vidéki fogatot, melynek 4 sarkány lovát egy gavallér hajtotta.

— Hej Sándor, — szólal meg az ifjak egyike vidáman — lesz-e neked valaha ilyen 4 paripád?

— Lesz, ha kocsis leszek, — felelte rá a költő.

A forradalom alatt Petőfi rövid időre Kolozsvárt is megfordult. Itt amint egy honvédtiszttel sétált az utcán, egyik korcsmából iszonyu borizú hangon ordították: „Talpra magyar, hi a haza!”

— Hallod Sándor? — fordul hozzá a honvédtiszt.

— Hallom, hallom; de nem örvendek neki. Nem részeg emberek számára irtam.

— Barátom olyan idöket élünk, amikor az ifjuság könnyen lelkesedik, — vélte a kíséző.

— Hiszen szép dolog az a lelkesedés, — felelte Petőfi — de nem négykézláb!

A Lugos alatt tartott nagy hadi szemlén ott vágatott Petőfi Bem törzskara élén. Petőfi azon a fekete paripán ült, amelyet Szébenben ajánlékozott neki Bem. Meglehetősen lusta állat volt. De most az egyszer megemberelte magát a fekete s vágatott ő is. Nyilván vérszemet kapott a többítől. Bem csodálkozó mosollyal nézi a vágató feketét s azt mondja: — Látszik, hogy költőt visz; pezgus lett belőle.

nek. A királyné rendszeres külfolytat és gyakran fűdik a vetőban. A falusi nép elragadtan beszél a népszerű királyné szépségeiről. Különösen kedvelik a gyermekek, kiket uton-utfélen megfogtat és bonbonokkal traktál. Mi a paradji vásáron volt a királyné ő felsége kíséretével. Kézdivárhelyi székely pogácsát és kodi székely cserépedényeket s speciálításokat vásároltak a világ árusítóktól, kik most már mondhatják, hogy udvari szállítók. A 21-én a királyné pisztrangászatra volt a Bucsinba. Dr Reindsparg fűrdőorvos utján *Kakucs* gyógy paradji igazgató-tanítót kérésre fel a halászat vezetésére. Két óráig szállította a társaságot és a halászat kitűnő eredménnyel járt. A királyné mindenkihez közvetlen, névvel modorával valósággal elbámuló környezetét. Minden felügyelet nélkül, természetes egyszerűséggel gyűlt a társaságba, maga is hazatért, sőt horoggal pisztrangot is fogott. Igazán pártját ritkító, magas színvonalú az érintkezése mindenkiel szemben — írja tudósítónk nagy lelkesedéssel. Ezt megelőző napon a váróteremébe, Makfalvára és a környék községeibe tett kirándulást a királyné. Az egyik község közepén a porban játszó gyermekeket lepte meg jelenlétével s mindenkivel beszélgetett. Ez a közvetlenség Mátyás királyt juttatja eszébe a népnek és legendákat fűz a kegyes, jószívű királyné koronás fejére. Azt hisszük, hogy ezek a drága órák minden gyémántnál értékesebbek és messzebb ragyognak, bevilágítják a halás nép szívébe...

— **Magyarul is** kiadják Csehországban a törvényeket és pedig az 1921. dec. 20-án kelt 500. sz. törvény értelmében. Ez a helyes és logikus politika, mert sovínisztamentes. Az erőszak minden téren csak erőszakot teremthet.

— **Sándor János** volt magyar belügyminiszter holttestét a budapesti szertartás után hazaszállították Mezőkapusra, hol óriási részvét mellett helyezték örök nyugalomra. A sírnál Inczédi-Joksmán Nándor volt marostordai főispán bucsuzott el Marostorda közönsége nevében a nagy székely férfiutól.

— **Lelkészi meghívás.** Siménfalva derék unitárius székely népe a Székelyudvarhelyen is oly előnyösen ismert és közszeretnek örvendő: *Pál Dénes* gyepesi lelkesztő hívta meg egyhangulag papjának.

— **Az iskolai évezet** — mint Bukarestből jelentik — szeptember 15-től június 20-ig fog tartani. Elég baj ez. Minden irányban a „több termelés“-t hangoztatjuk. Hát épen a tudományok, az élet alapjainak megteremtése terén legyen a „kevesebb termelés!“? Nem rövidíteni, hanem hosszabbítani kellene a tudományok megszerzésének idejét. Be kell osztani az év 12 hónapjára úgy, hogy közben mindenre jusson. Az idő pénz és az élet nem téltenséget, de fokozott munkásságot követel azoktól, akik élni akarnak. Gyakorlati életiskolákat kell beren-

dezni a legelső foktól fel a legfelsőbbig. Munkás társadalmat neveljünk és ne engedjünk tért a naplopásra, mely minden rossznak kutforrása. Az új világtrend új berendezkedést követel. Szakítsuk végét a készből való élésnek. Az összes iskolák úgy rendezkedjenek be, mint egy-egy mintagazdaság, mely alapeszmét, gyakorlati készséget adjon növendékeinek az életre. Semmi sem lehetetlen, csak akarni kell. A szabadság, egyenlőség és testvériség szent eszméit végre kell hajtani. E gondolatok tovább fűzéséhez, az eszme kihámozásához, a tárgyilagos hozzászólásokhoz, készségelfogadjuk.

— **A vármegyei közokmányi bizottság** kiegészítése céljából *Neamtu* Valér prefektus a következőket nevezte ki: *Nagy Pál, Ehrlich Béla, Dr Suciu János, Sipos Béla, Crăciun Miklós, Haberstumpf Károly, Kiss István.*

— **Villanyvilágítás Székelykeresztúron.** A székelykeresztúri magyarnyelvű áll. tanítóképzőnek 110 ezer leut utalt ki a kulturminiszter, hogy ezzel dinamót és villanyfelszerelést vehessen. Az intézet tulajdonát képező benzinmotor segítségével fogják előállítani az áramot, amely az egész intézetet el fogja látni. Ilyenformán mégis csak lesz világosság Székelykeresztúron, ha bár egyelőre csak a tanítóképzőben!...

— **Az állattenyésztés és állategészségügy** előmozdítására bizottságot alakítottak Udvarhely vm-ben. E bizottságban *Neamtu* Valér prefektus a következőket nevezte ki: *Negrutiu E.* polgármester, *Timco György* ezredes, a 105—106. gy. e. parancsnoka, *Ehrlich Béla,* várm. főállatorvos, *Dénes Samu* járási állatorvos, *Lotz Frigyes* városi állatorvos, *Nistor János* gazdasági felügyelő, *Ugron Ákos, Dr Szöllösi Ödön, Debicki Béla, Szász Mihály* (bikafalvi), *Balázs Sándor* (ábránfalvi) birtokosok.

— **Adózás régi alapon.** Az összes községi és körjegyzők rendeletet kaptak, hogy az 1921—22. és 1922—23. évi adókat az 1920. évi alapon írják elő. Ha valakinek sérelmei lennének, üzemmegszüntetés vagy más címen adóelengedésre jogosult, igazoló okmányokkal kellően felszerelt kérvénnyel fordulhat az illetékes pénzügyigazgatósághoz.

— **Mozog már Udvarhely-megye is.** A csikfalviak példáját, hol kiváló ementhali sajtot készítenek, most a derék Petek község követte, ahol prima minőségű kaskavál-sajtot gyártanak. *Sándor Albert* agilis székely testvérünk vezetése mellett tejközpontot létesítettek, a melynek eddigelé 120 gazda a tagja. A juh- és tehénturót keverve, olyan finom kaskavál-sajtot készítenek, a mely bármelyik gyártmánnyal fölveszi a versenyt. A várostól távol fekvő község, amelynek nincsen piaca, ilyen módon igen jól értékesíti termékeit s ezzel követendő példát állít. A tejközpont létesítésében kiváló érdeme van *Dénes Samu* állatorvosnak is, aki szakszerű tanácsaival ehhez nagyban hozzájárult.

(Örömmel regisztráljuk e hirt. Ez az igazi székely politika. Bár csak papjaink, tanítóink, jegyzőink ebben és az ehhez hasonlóknak versenyezzenek! Szerk.)

— **A hadirokkantok** ügyeit támogató bizottság tagjainak *Neamtu V.* prefektus a következőket nevezte ki: *Cirlea Kornél* prefektusi titkár, előadó, *Körtvélyfáy József,* h. polgármester, *Dan A.* alezredes, *Gergely János* gk. esperes, *Nistor Joachim* tanfelügyelő, *Nistor János* gazd. felügyelő, *Dr Comsa Sofron* várm. főorvos, *Dr Böhm Jenő* városi főorvos, *Micu Viktorné,* egy hadirokkant s egy hadiözvegy.

— **Halálos bicskázás.** A harag, a gyűlölet a legrosszabb tanácsadó. Sokbajt okozott az ilyesmi már az embereknek. De azért nem tanulnak a más kárán. Bele kell verje a saját bükkfáját. Meg kell tapasztalja a nyomoruságot, mert másképp elképzelni nem tudja. Ha pedig már benne van, akkor keresi az utat, mint a fogóba jutott egér. Ez a tanulatlan nép sorsa és legtöbb nyomoruságának okozója. Sajnálja pénzét az ujságra, a jó könyvre. A saját szűk látókörében akar megélni. Nem akarja látni, hogy körülötte a világ halad és nekie sem szabad elmaradnia. Ilyen gondolatokat adott tollunkra e hó 23-án Homoródmás nagy községben történt bicskázás, mely *Sándor Albert* székely testvérünk halálát okozta. Táncc volt. Az ifjuság mulatott. Elment oda *Kenyeres Mózes* is. Meglátta régi haragosát. Azután a korcsmába ment. Természetes, hogy ivott. Enélkül nem is kötekedett volna *Sándor Albert*tel, mivel ott több ízben összeszólalkozott. Azután *Kenyeres* kiment a korcsma elé; megvárta *Sándort* és nem tekintve benne embertársát, székely testvérét, hanem csak ellenségét, bicskájával 4 helyt súlyosan megsebezte. A legsúlyosabb szurást a nyakon ejtette; elvágta az ütérét. *Sándor Albert* rövid szenvedés után, elvérzés miatt meghalt. Gyilkosság lett a korcsmai találkozásból. Elszomorító, szívet facsaró tragédia egyfelől, másfelől pedig örökös szégyen *Kenyeresnek,* hogy székely testvérét megölte... És mindez miért történt!? Bizonyára valami haszontalan semmiséget, amit lelki-miveltiséggel, szeretettel, szellemi táplálékkal kellene a nép között el-lensúlyozni!... Hej, mert nagy igazság van abban, hogy; „a milyen a pásztor, olyan a nyáj!“ A törvényszéki vizsgálatot a helyszínen *Dr Szabó* vizsgálóbíró, *Dr Voszka* ügyész, *Dr Comsa* és *Dr Böhm* orvosok ejtették meg. *Kenyerest,* a gyilkost letartóztatták és most a székelyudvarhelyi ügyészség fogházában várja méltó büntetését.

— **A községi és körjegyzőknek** végre van egy kis örömiük. Kiadják a múlt év szeptember óta várt havi 200 leus adómunkálati pótlékukat. A napokban érkezett meg *Bratianu* Vintilla pénzügyminiszter rendelete az összes pénzügyigazgatóságokhoz, hogy a kifizetéseket eszközöljék s így rövidesen hozzájutnak jól megérdemelt illetményükhöz ez év márc. végéig.

— **A külföldi tartozások** rendezésére megalakult bukaresti bizottság késedelem nélkül ohajtván megkezdeni működését az iránt kereste meg az ottani iparkamara után a marosvásárhelyi iparkamarát, hogy a marosvásárhelyi iparkamara a kerületében levő idegen valutával tartozókra eső hányadot — és pedig 50 banit számítva a tartozás összegének minden 1000 leuja után — a bukaresti iparkamara pénztárába a felmerülő költségek fedezésére sürgősen fizettesse be. Az iparkamara azzal hozza ezt a bukaresti iparkamara elnöknel már jelentkezett érdekeltek tudomására, a vonatkozó átirat a kiszámítást illetőleg a sterling lirát a 200 leuban, a francia frankot 5 leuban, a svájci frankot 8 leuban és az olasz lirát 3 leuban állapítja meg. Más idegen valutára nézve az átirat nem intézkedik.

— **Rablóbanda Háromszéken.** A gelencei Kőrö-bércen és környékén 11 tagu rablóbanda garázdálkodik. Több rablást követtek el. A csendőrség nyomoz.

— **„Collstock“ ur megkerült.** Talán lesz, aki még emlékezik „Collstock“ urra, ki egyeseknél annyira emlékezetessé tette magát 1920. év őszén, mikor Székelyudvarhelyt fene nagy eleganciával a korzón megjelent és főmérnöknek adta ki magát. Ez a snájdig ur — mint most kiderült — nem is annyira „Collstock“, mint inkább *Raca György* névre hallgat s nem is annyira mérnök, mint adóellenőr volt Hátszegén, honnan közokirathamisítás miatt kitétték a szűrét, őt pedig félévig ülnökül fogadta az illetékes fogház hús árnyaiban. Ezután került Székelyudvarhelyre, hol jó modorával csakhamar a legjobb körökben is közkedveltséget szerzett, sőt még az aranyórát sem sajnálták tőle, amikor aztán a szállodai szoba kulcsával, teljes inkognitóban tovább lépett, természetesen — fizetés nélkül. Legutóbb Dicsőszentmárton kórházában időzött, honnan székhelyét Marosvásárhelyre akarta áttenni. Közben megismerkedett egy urral, kinek két „jóképű“ bőrdöndje volt. Ennek a kedvéért Parajdra utazott. *Raca* előzékenykedett. A bőrdöndöket elhelyezték a vasuti irodában. Bementek Parajdra, honnan később *Raca* visszazompolgott az állomásra és a két bőrdönddel egy szekéren meglógott Marosvásárhelyre. Közben a dicsőszentmártoni kórház is érdeklődött *Raca* után és letartóztatását kérte, ami Marosvásárhelyt meg is történt. Most aztán — a sorrend szerint — Székelyudvarhely került előtérbe. Itt üdül a fess gavallér az ügyészség fogházában. Ez a „Collstock“ ur rövid, nagyon rövid története. A többi majd a megejtendő vizsgálatok fogják felderíteni. Dolog nélkül, könnyen akart élni s ez nagy zási hóbortba kergette. Szomorú história!

— **Az esperántó** nemzetközi világnyelv a jövőé. Aki tanulni akar, 10 óra elég. Aki csak mondja, de nem tanul, annak 10 év is kevés. Esperántó-ügyekben készséggel áll mindenki reudelkezésére *Szabó Gyula* Odorheiu, Str. Principesa Elisabeta (Bethlen-u.) 18. sz. alatt. Új tanfolyam lesz. Beiratkozásokat elfogad.

— Legujabb anyós vicc. A „Gyilkos” írja:

Bíró: Vádlott adja elé miért verte meg az anyósát?

Vádlott: Könyörgöm egy kis örömet akartam magamnak szerezni.

Bíró: Megbüntetem 100 leu fő és 25 leu mellékbüntetésre.

Vádlott: Ha szabad kérdeznem, mi az a 25 leu.

Bíró: (nevetve) Tudja fiam, maga verés közben jól mulatott és így bizony köteles 25 leu vigalmi adót is fizetni.

A kolera és más járványok

ellen védekezünk. Hatósági orvosok gyűléseznek s minden követ megmozgatnak, hogy a veszélyeket községünk feje felül elhárítsák.

Mostanában történt utazásaim alatt sok helyen voltam. Azért mondom, hogy *voltam*, mert én többé az olyan helyekre nem megyek, ahol az asztalokon szabadon, minden takaró nélkül hagyják, sőt gondatlanul kiteszik a pék-, cukrászsüteményeket, kenyeret, gyümölcsöt stb. és azokon seregestől mászkálnak, röpöködnék az undorteltő legyek, melyek az előbb talán valamelyik trágyadombon tüdőbajos embertársam bacillussal telített köpésén lakmároztak, vagy pláne a kolera halálhozó mérget szívták fel és szortirozzák táplálékainkra s így tovább...

Elgondolkoztam. Az orvos, főorvos és mindenféle legfőbb urak az országban, akik folyton „védik” közegészségügyünket, szintén megfordulnak az ilyen nyilvános helyeken. Vajjon látják-e, gondolják-e, hogy ezek a ragályok terjesztőinek fészkei?

Megtiltják a zöldségárúsoknak, hogy portékájukat folyóvízben tisztítsák. Az élelmiszerpiacokat fokozottabb felügyelet alá helyezik, a kávéház és vendéglőtulajdonosokat fokozott tisztaságra intik. Azonban a legyek, a bacillust terjesztő bogarak ellen hatóságosabb védelmünk nincs.

Erről a különösen veszedelmes járványterjesztő szörnyetegekről kellene valami fokozottabb intézkedést életbe léptetni. E nélkül csak fél munkát végzünk. Rendelet már elég van, csak a végrehajtás, ellenőrzés mutatkozik hiányosnak.

Még néhány darab kapható

„**Udvarhelyvármegye!**
Nemes Családjai!”-ből

a „Székely Hírek” kiadóhivatalában.

Szerkesztői üzenetek.

Arano, No. Leveled hangja, tartalma felett sokat gondolkoztunk. Mindenben igazat adunk. Tényleg a képmutatás, a hamisság csúri-csavarja a dolgokat. De azért nem szabad félre állani és hallgatni. Ugyebár neked is feltűnt a magyar demokráciáról közölt cikkünk. Másoknak is. Bármilyen kicsinynek akarnak ellenfeleink feltüntetni, mégis csak hatalmasak vagyunk, mert az Igazság velünk van és értünk dolgozik. Itt a Székelyföldön a lelkek új renaissancea kezdődik, amely kifogja magából izzadni azt a kelevényt, amely annyira éktelenkedik rajtunk. De ehhez idő kell, türelem és kitartás. A magyar kisebbségi politikát a Székelyföld fogja irányítani, bármennyire gáncoskodnak, árulkodnak magyar, „faj”-testvéreink. Ezt tudva, kérdezzük tőled: Száraz ágon, hallgató ajakkal, meddig ülsz még, te csüggedt madár!?

Tribunalul Odorheiu.

C: 90—1922—2.

Hirdetmény.

Az odorheiu törvényszék közölné teszi, hogy Demeter Józsefné nasc. Barabás Györfy Julianna odorheiu lakos részéről az 1911; i. t. c. 748 §-a alapján előterjesztett kérelem folytán, az 1916 év őszén a román hadsereg által túszként Ó-Romániába vitt és ott Radanti nevű helységben 1917 évi márczius hó elején állítólag elhalt Barabás János volt odorheiu lakos elhalálása tényének megállapítása iránt az eljárást a mai napon megindította és az állítólag elhalt részére ügygondnokul Jánosi Gyula ügyvédet odorheiu lakost rendelte ki.

Felhívja a törvényszék Barabás Jánost és mindazokat, akiknek az ő életbenlétéről tudomásuk van, hogy a bíróságot vagy az ügygondnokot Barabás János életbenlétéről értesítsék, egyszersmind közöljék azokat az adatokat, amelyekből az ő életben léte megállapítható, mert ellenkező esetben a bíróság a jelen hirdetménynek az „Ardealul juridicban” történt harmadszori beiktatást követő naptól számított 3 hó letelte után, a nevezett elhalálásának tényét a bizonyítás eredményéhez képest megfogja állapítani.

Odorhei, 1922 évi Martie hó 20 napján.

Gheorghiu m. p.
Pentru conformitate
Wozáry Mária¹ cancelist

„Adásvevési szerződés”

Román és magyar szövegű

ugyszintén román szövegű

anyakönyvi kivonatok,

valamint más közhasználatu nyomtatványok készen kaphatók a „Székely Hírek” kiadóhivatalában.

Divatos és jó butor

kapható Székely János műbutor- és épületasztalosnál Odorheiu-Székelyudvarhelyt, Printul Mircea (Petőfi-utca) 1. sz. Koronavendéglő udvarában. 1—5

Női ruhák,

pongyolák, bluzok, női-, férfi-, gyermek fehérneműek, menyasszonyi keblengyék

kabátok és kosztümök

legkényesebb estélyi és utcai ruhák olcsón, pontosan a legujabb divat szerint készülnek; átalakításokat lelkiismeretesen végez:

Dolig Keresztélyné
Sz.-udvarhely, Str. Horea (Kornis-u.) 14. szám alatt (emelet)

Bolti 2 üveges-szek- rény

polcokkal és fiókokkal eladó. Hol? Megmondja e lap kiadóhivatala.

FIGYELEM!

Van szerencsém értesíteni a T. vásárló közönséget, hogy nagyon szép és finom kivitelű izléses svájci zseb, ébresztő, diszébresztő, valamint fali óráim érkeztek

és olcsó árban kaphatók. Állandó raktáron tartok továbbá izléses arany jegygyűrűket, köves gyűrűket, függőket, arany nyakláncokat, karkötőket, izléses és olcsó ezüstdublé függőket stb.

Minden e szakmába vágó munkát jutányosan és pontosan teljesítek, miért is a közönség szives pártfogását továbbra is kérem: Tisztelettel
Izákovits Bernát
Odorheiu, Deák-tér 12. szám.

Ujszékelyen

az 1-ső alatti új 4 szoba, konyha, mellékhelyiségek virágos, veteményes és gyümölcskerttel 1922. aug. 13-án árverés el fog adatni. Felvilágosítás kérhető a helyszínen.

Californiai
CSEMEGE-CONZER
különlegesség

Biztos, csalahatlan háziszér székreket ellen. Mem orvosság, hanem nyalánkn melynek meglepő a hatása. Tisztítja vért, erősít, fiatalít, meghosszabbítja az életet. Megrendelhető a pénz bevétele ellenében negyed kgos adag 110 leu, fél kgos adag 110 leu, egy kg 210 leu bérmentve.

Edelmann Márk, Nagyvárad
23—100 Vámház-u. 53.

No 1093 »Nyugat« hirdetés.

Fordításokat

román vagy met nyelvre pontosan és gyorsan teljesítünk. Cim a „Székely Hírek” adóhivatalában.

FIGYELEM!

Asztalos, lakatos, kovács, kőműves szerszámok érkeztek

Németországból, a legolcsóbb napiárban kaphatók nagy választékban. Mindennemű zománc-edény, konyhafelszerelési cikkek, épít-

let- és butorvasalások, cipész kellékek. A vidéki kereskedők legolcsóbb bevásárlási forrása. —

FRITZ KÁROLY
vas és bőrkereskedő.

Csomagoló-papíros

kilószámra és nagyobb mennyiségben olcsón eladó. Cim e lap kiadóhivatalában.

Mindennap megjelenik

Nagyváradon a
Törvények, Rendeletek

jogi és közgazdasági lap. A Monitorul Oficial magyar fordítása, gazdag közgazdasági és jogi tartalommal. Előfizetési ár egész évre 300, félévre 150, negyedévre 75 leu. Hirdetéseket ugyanott felvesz a kiadóhivatal. —:

Kottatartó állvány

szabályozó csavarral eladó. Cim e lap kiadóhivatalában.

Ön tartozik

a székelység pártoktól független politikai újságára sürgősen előfizetni s azt ismerősei körében terjesztetni. Ezzel minden székely önmagának és az özszeségnek tartozik.

Ahol székelyek csak laknak: „Székely Hírek”-et olvasnak!
Előfizetés negyedévre csak 12 leu 50 bani. Cim: »Székely Hírek« Odorheiu-Secuesc (Székelyudvarhely).

Járványok idején

az „ÉLET KÖNYVE” nélkülözhetetlen.

Csak **20 leu**! **Egy jó tanács**! Csak **20 leu**! is aranyat ér. Az „Élet könyvé”ben sok ezer jó tanács van az élet és egészség föntartásához.